

L a n d b r u k e t s
U t r e d n i n g s k o n t o r

Spørreundersøkelse om
kjennskap og holdninger
til KSL

Bjørn Strøm

Kortnotat 8 - 1996

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	I
1 Innledning	1
2 Kjennskap til KSL	2
2.1 Hovedproduksjoner og kjennskap til KSL	2
2.2 Størrelse på gården og kjennskap til KSL	3
2.3 Alder og kjennskap til KSL	3
2.4 Inntektsandel fra gården og kjennskap til KSL	4
2.5 Medlem i faglag og kjennskap til KSL	5
2.6 Regioner og kjennskap til KSL	6
3 Holdninger til KSL	7
3.1 Hovedproduksjon og holdning til KSL	8
3.1.1 Melkeprodusenter	8
3.1.2 Kjøttprodusentene	8
3.1.3 Kornprodusenter og holdning til KSL	9
3.1.4 Frukt og grønnsakprodusenter og holdning til KSL	9
3.1.5 Egg- og fjørfeprodusentene og holdning til KSL	10
3.1.6 Produsenter av høy og gras og holdning til KSL	11
3.1.7 Sammenstilling av hovedproduksjoner	11
3.2 Gårdens areal og holdning til KSL	12
3.3 Alder og holdning til KSL	12
3.4 Inntekt utenom bruket og holdning til KSL	13
3.5 Medlemskap i faglag	13
4 Vilje til å dokumentere	15
4.1 Hovedproduksjoner og vilje til å dokumentere	15
4.2 Areal og vilje til å dokumentere	15
4.3 Alder og vilje til å dokumentere	16
4.4 Arbeid utenfor bruket og vilje til å dokumentere	16
4.5 Medlemskap i faglag og vilje til å dokumentere produksjonen	17
4.6 Regioner og vilje til å dokumentere produksjonen	17
5 Informasjon og informasjonsbehovet	18
6 Holdning til eksisterende ordninger	20
7 Avsluttende kommentar	21

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

KSL - Kvalitetssystem i Landbruket - er et av elementene innen "konkurransestrategier for norsk mat". Hensikten med KSL er å medvirke til at norske bønder dokumenterer de forskjellige produksjonsprosesser på gården. Til dette formålet er det etablert et egen sekretariat og styringsgruppe. Hensikten er å koordinere aktivitetene til varemottakerne slik at de forskjellige dokumentasjonssystemer blir mest mulig enhetlige og konsistente, og at unødig merarbeid kan unngås.

1.2 Undersøkelsen

Denne undersøkelsen er gjort på oppdrag fra KSL-sekretariatet for å skaffe plan- og beslutningsunderlag for informasjonsaktiviteter omkring KSL overfor norske bønder. Dette notatet baserer seg på data fra en spørreundersøkelse blant 1000 bønder i uke 43 1996. Bøndene er trukket tilfeldig ut blant registrerte bønder i Produsentregisteret med et areal på minst 20 dekar. Listene er så "vasket" mot telefonkatalogen av Telenor. Selve telefonintervjuingen er gjort av Norsk Gallup Institutt A/S. Spørsmålene er utarbeidet ved Landbrukets utredningskontor i samarbeid med KSL-sekretariatet

Feilmarginene vil være på nivå med hva som er vanlig ved slike undersøkelser. For utvalget totalt vil feilmarginen være 3,1 prosentpoeng ved en svarfordeling på 50-50.

2 Kjennskap til KSL

Alle ble spurt om de hadde hørt om/fått jennskap til KSL. Totalt oppgav 54,1 prosent at de hadde hørt om og/eller fått kjennskap til Kvalitetssystemer i Landbruket”. 43,2 prosent svarte “nei” på spørsmålet, mens en liten gruppe var usikre.

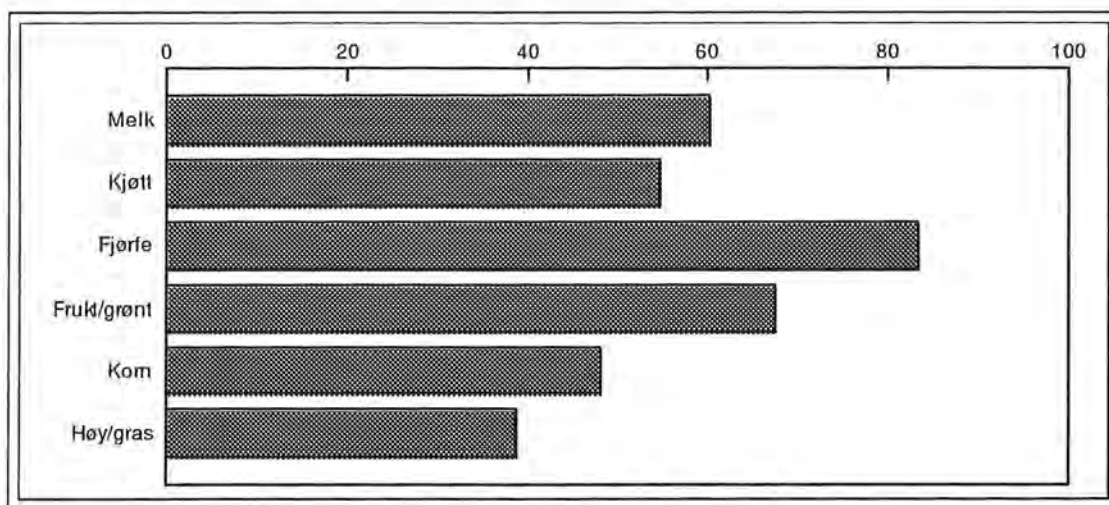
2.1 Hovedproduksjoner og kjennskap til KSL

I undersøkelsen ble de spurte bedt om å oppgi hovedproduksjoner på gården. Det ble maksimalt akseptert 2 hovedproduksjoner pr. driftsenhet, men det var mulig å oppgi eventuelle tilleggsproduksjoner, noe i overkant av 600 gjorde. Imidlertid er den mest hyppige forekomsten av tilleggsproduksjoner å betrakte som “annet”.

Vi har inndelt de spurte 6 grupper etter hovedproduksjoner. Disse er:

- melkeprodusenter
- kjøttprodusenter
- fjørdeholdere
- kornprodusenter
- frukt- og grønnsaksprodusenter
- høy/gras produsenter

Størrelsen på gruppene vil variere i tråd med hvor utbredt produksjonen er. Fjørfeholderne - som i antall utgjør den minste produksjonsgruppen i vårt oppsett - ser ut til å være de som i størst grad har fått kjennskap til KSL. I motsatt ende av skalaen befinner gruppen som oppgir at de har høy/gras som hovedproduksjon. Figur 1 illustrerer denne variasjonen.

Figur 1. Hovedproduksjoner og andel med kjennskap til KSL

2.2 Størrelse på gården og kjennskap til KSL

Det er klare indikasjoner på at kjennskapen til KSL er økende med økende størrelse på gården. Imidlertid - over 50 prosent i alle arealklasser har kjennskap til KSL gitt at gården er på over 50 dekar. Tabell 1 viser forholdet mellom areal og kjennskap til KSL.

Tabell 1. Gårdens areal og %-andel kjennskap til KSL

	Kjennskap til KSL			Total
	Ja	Nei	Ubesvart/Vet ikke	
AREAL 1-50 da	91 42,9%	112 52,8%	9 4,2%	212 100,0%
51 - 100 da	160 53,5%	130 43,5%	9 3,0%	299 100,0%
101 - 200 da	186 57,9%	129 40,2%	6 1,9%	321 100,0%
201 - 400 da	73 59,3%	47 38,2%	3 2,4%	123 100,0%
Mer enn 400 da	29 70,7%	12 29,3%		41 100,0%
Total	539 54,1%	430 43,2%	27 2,7%	996 100,0%

2.3 Alder og kjennskap til KSL

Andelen som oppgir at de har hørt om eller har kjennskap til KSL er høyest blant bøndene mellom 35 og 55 år. Med hensyn til det mer framtidsrettede arbeidet er det viktig å øke kjennskapen blant den yngste delen av bøndene. På den annen side er det også ønskelig å kunne øke kjennskapen blant bønder over 55 år ettersom disse utgjør en ikke ubetydelig andel av bøndene totalt sett. Tabell 2 gir oversikt over de forskjellige alderskategoriers kjennskap til KSL.

Tabell 2. Alder og %-andel med kjennskap til KSL

		kjennskap til KSL			Total
		Ja	Nei	Ubesvart/Vet ikke	
ALDERSGRUPPER	Under 36 år	73 48,0%	74 48,7%	5 3,3%	152 100,0%
	36 - 45 år	188 58,6%	128 39,9%	5 1,6%	321 100,0%
	46 - 55 år	161 56,5%	113 39,6%	11 3,9%	285 100,0%
	Over 55 år	119 49,2%	117 48,3%	6 2,5%	242 100,0%
Total		541 54,1%	432 43,2%	27 2,7%	1000 100,0%

2.4 Inntektsandel fra gården og kjennskap til KSL

Det kan se ut som om andelen uten innteksbringende arbeid fra andre kilder enn gården i større grad har kjennskap til KSL enn dem som har slik inntekt. Forskjellen er imidlertid ikke signifikant. Tabell 3 refererer tallene i forhold til inntekt utenfor gårdsarbeidet og kjennskap til KSL.

Tabell 3. Arbeid utenfor gården og %-andel med kjennskap til KSL

		Har du hørt om/fått kjennskap til KSL			Total
		Ja	Nei	Ubesvart/Vet ikke	
Har du innteksbringende arbeid utenfor gårdsarbeidet?	Ja	276 51,8%	245 46,0%	12 2,3%	533 100,0%
	Nei	265 56,7%	187 40,0%	15 3,2%	467 100,0%
Total		541 54,1%	432 43,2%	27 2,7%	1000 100,0%

Derimot er forskjellen når det gjelder kjennskap til KSL interessant utfra yrkesidentifikasjon. Det er signifikant forskjell mellom de som identifiserer seg i hovedsak som bonde og de som i hovedsak oppfatter seg som utøver av yrke utenfor bruket. Tabell 4 refererer dette forholdet.

Tabell 4. Yrkesidentifikasjon og %-andel med kjennskap til KSL

		Har du hørt om/fått kjennskap til KSL – Kvalitetssystemer i			Total
		Ja	Nei	Ubesvart/Vet ikke	
Oppfatter du deg selv i hovedsak som bonde, eller som utøver	I hovedsak som bonde	118 62,1%	70 36,8%	2 1,1%	190 100,0%
	Både som bonde og som utøver av yrke utenfor bruket	74 52,1%	62 43,7%	6 4,2%	142 100,0%
	I hovedsak som utøver av yrke utenfor bruket	83 41,9%	112 56,6%	3 1,5%	198 100,0%
	Ubesvart/Vet ikke	1 33,3%	1 33,3%	1 33,3%	3 100,0%
Total		276 51,8%	245 46,0%	12 2,3%	533 100,0%

2.5 Medlem i faglag og kjennskap til KSL

Resultatet viser at medlemmer i Norges Bondelag i større grad har kjennskap til KSL enn medlemmer i Småbrukarlaget og ikke-organiserte. Det er her ingen signifikant forskjell mellom medlemmer i Småbrukarlaget og ikke-organiserte. I Småbrukarlaget er det like mange som har kjennskap som dem som ikke har kjennskap. Tabell 5 viser disse sammenhengene.

Tabell 5. Medlemskap i faglag og %-andel kjennskap til KSL

		Kjennskap til KSL			Total
		Ja	Nei	Ubesvart/Vet ikke	
MEDLEMSKAP	Norges Bondelag	357 61,8%	208 36,0%	13 2,2%	578 100,0%
	Småbrukarlaget	55 47,8%	55 47,8%	5 4,3%	115 100,0%
	Ikke-medlem	129 42,2%	168 54,9%	9 2,9%	306 100,0%
Total		541 54,2%	431 43,1%	27 2,7%	999 100,0%

2.6 Regioner og kjennskap til KSL

Vi har inndelt materialet i 7 regioner. Disse er:

Østland-Øst = Østfold, Akershus og Oslo

Hed-Opp = Hedmark og Oppland

Østland-Vest = Buskerud, Vestfold og Telemark

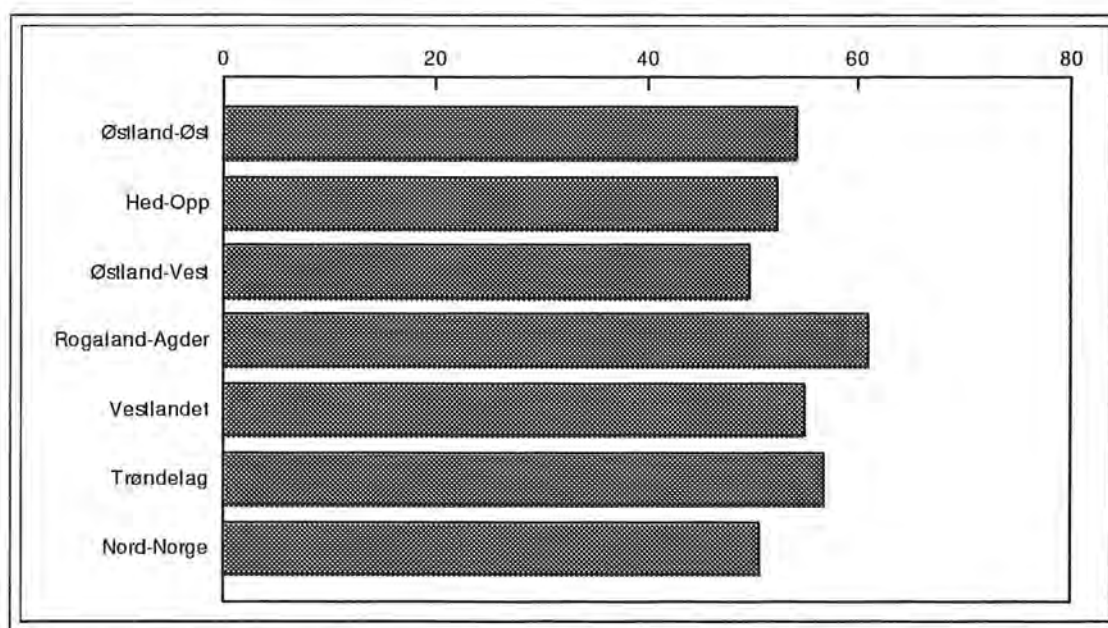
Roga.-Agder = Vest Agder, Øst Agder og Rogaland

Vestland = Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal

Trøndelag = Sør- og Nordtrøndelag

Nord-Norge = Nordland, Troms og Finmark

Det er kun i region "Østland-Vest" under 50 prosent oppgir at de har kjennskap til KSL. Imidlertid finnes det ingen signifikante forskjeller mellom regionene med hensyn til kjennskap til KSL. Figur 2 illustrerer dette.

Figur 2. Regional tilhørighet og %-andel med kjennskap til KSL

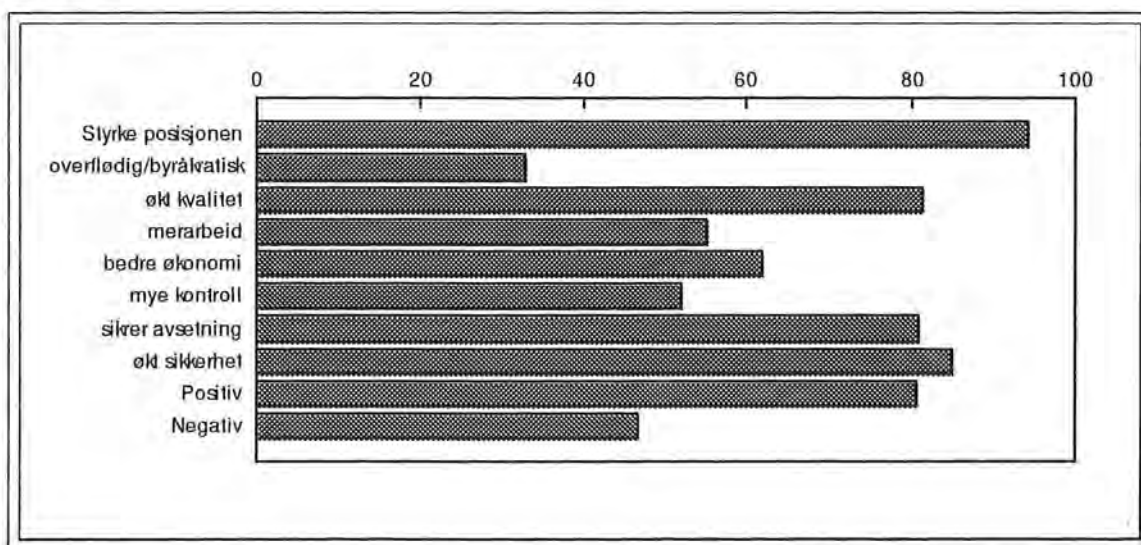
3 Holdninger til KSL

Personer som oppgav at de hadde hørt om/fått kjennskap til KSL ble konfrontert med en rekke påstander vedrørende “kvalitetsystem i landbruket”. Følgende påstander ble framsatt:

- Kvalitetsystem i landbruket bidrar til å styrke norske landbruksprodukters posisjon hos norske forbrukere
- Kvalitetsystem i landbruket er overflødig og byråkratisk
- Kvalitetsystem i landbruket bidrar til økt kvalitet på mine produkter
- Kvalitetsystem i landbruket medfører unødig merarbeid
- Kvalitetsystem i landbruket medvirker til å bedre min økonomi
- Kvalitetsystem i landbruket medfører for mye kontroll
- Kvalitetsystem i landbruket sikrer avsetningen av mine produkter
- Kvalitetsystem i landbruket gir økt sikkerhet i produksjonen

De spurte ble bedt om å si seg helt eller delvis enig i disse påstandene, helt eller delvis uenig eller ha et hverken eller forhold til påstandene. I den videre framstilling tar vi utgangspunkt i de som sier seg enige - enten helt eller delvis. Vi har fem påstander med vekt på positive aspekter ved KSL, og 3 tilsvarende negative påstander. Det er derfor laget en score for positiv og negative påstander basert på gjennomsnittet av andelene som sier seg enige i de respektive påstandene. I tallene inngår kun de som har tatt stilling til påstandene, og vi måler derfor “enighet” v.s. “uenighet”.

Av figur 3 ser vi at andelen som sier seg enige i de positive påstandene klart overgår andelen som sier seg enige i de negative. Særlig merker vi oss at andelen som sier seg enig i påstanden om at KSL styrker posisjonen til norske landbruksprodukter hos forbrukerne er på over 90 prosent.

Figur 3. Andel av de spurte som sier seg enige i påstandene.

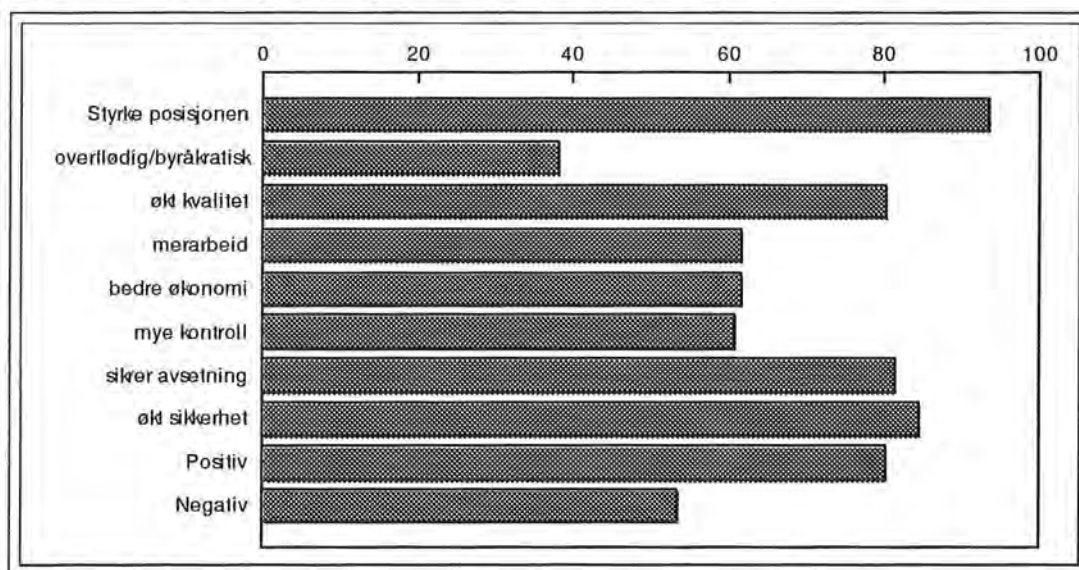
3.1 Hovedproduksjon og holdning til KSL

Vi har benyttet de samme 6 hovedproduksjonene som i kapittel 2.

3.1.1 Melkeprodusenter

Scoren på de positive påstandene er identisk med gjennomsnittet for utvalget, mens de negative har en noe høyere score.

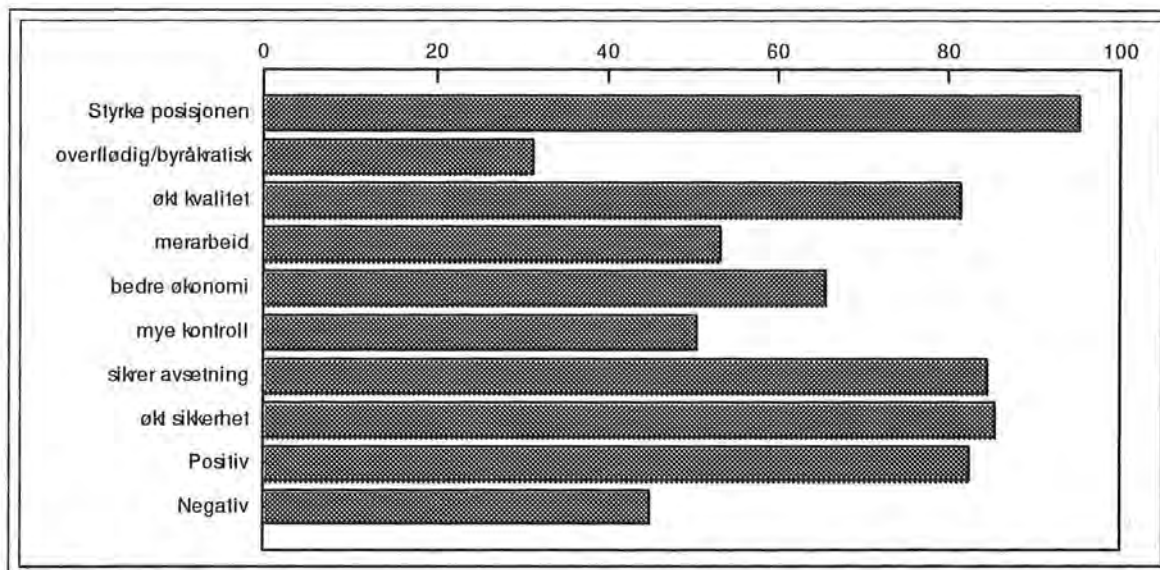
Imidlertid ser vi at oppslutningen rundt påstanden om at produktene får en styrket posisjon hos forbrukerne får en oppslutning på over 90 prosent (se figur 4).

Figur 4. Andel av melkeprodusentene som sier seg enige i påstandene.

3.1.2 Kjøttprodusentene

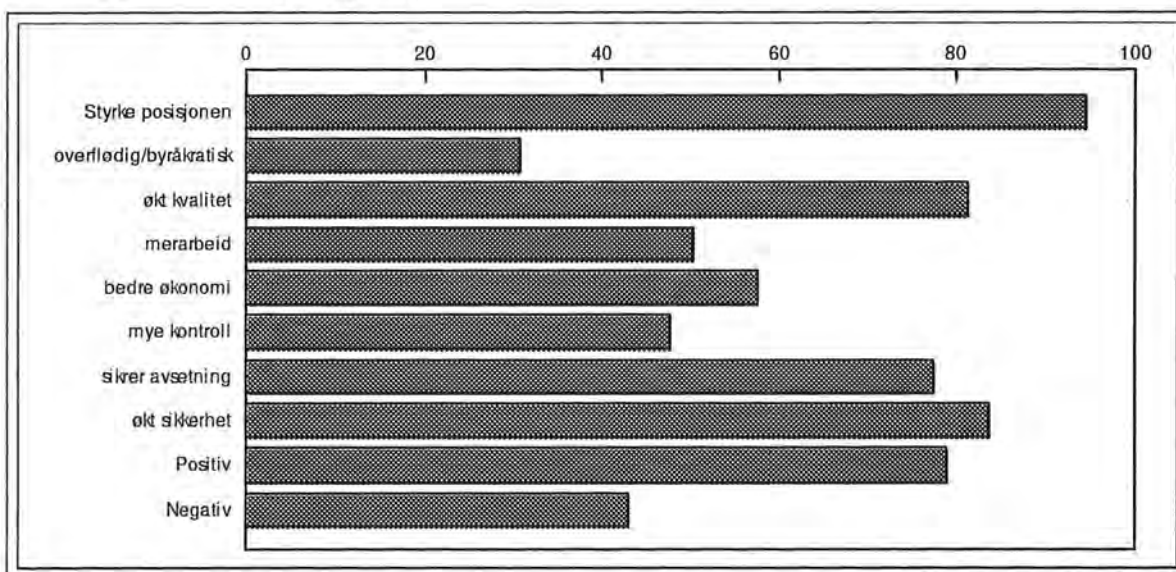
Blant kjøttprodusentene er scoren på de negative påstandene lavere enn for total utvalget, og på de positive tilsvarende høyere. Inntrykket av kjøttprodusentene avviker imidlertid ikke mye fra totalinntrykket (se figur 5).

Figur 5. Andel av kjøttprodusentene som sier seg enige i påstandene blant dem som har tatt stilling til påstanden

3.1.3 Kornprodusenter og holdning til KSL

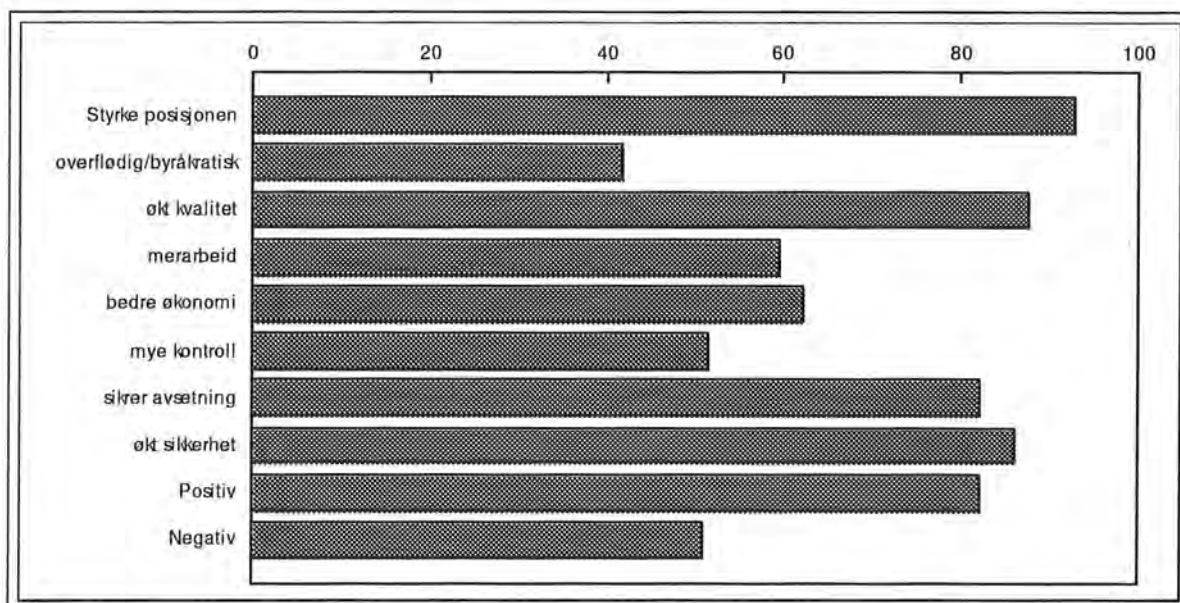
Blant kornprodusentene er scoren for både de positive og negative påstandene noe lavere enn totalens gjennomsnitt (se figur 6).

Figur 6. Andel av kornprodusentene som sier seg enige i påstandene.

3.1.4 Frukt og grønnsakprodusenter og holdning til KSL

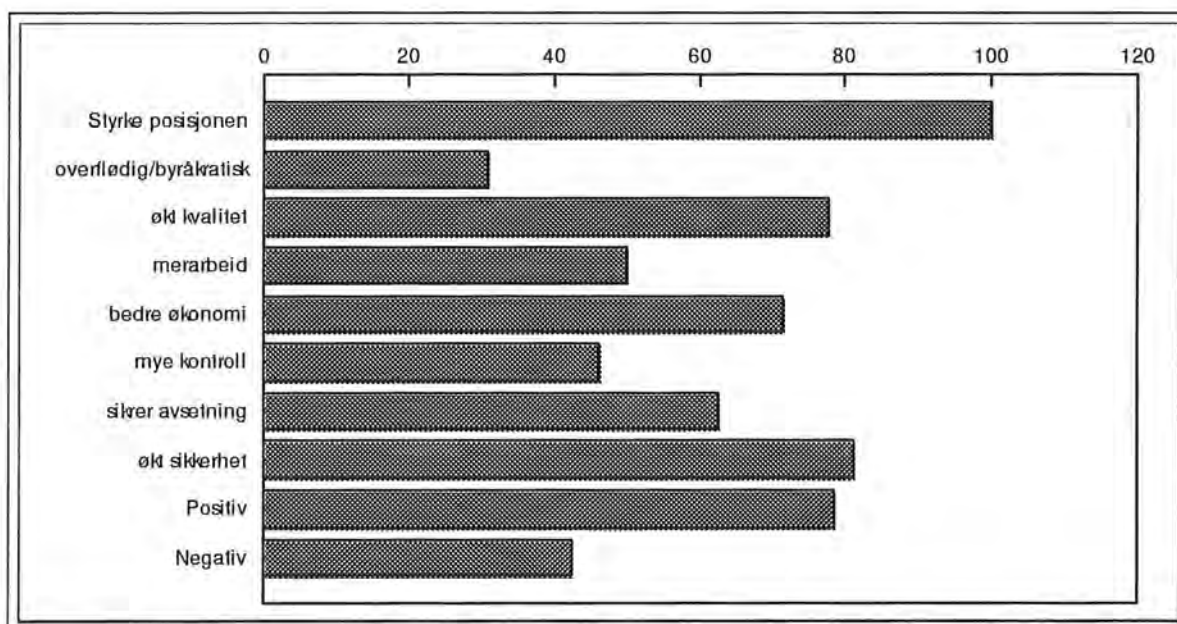
Blant produsentene av frukt og grønnsaker er scoren for både de positive og negative påstandene noe høyere enn totalens gjennomsnitt (se figur 7).

Figur 7. Andel av produsentene av frukt og grønnsaker som sier seg enige i påstandene

3.1.5 Egg- og fjørfeprodusentene og holdning til KSL

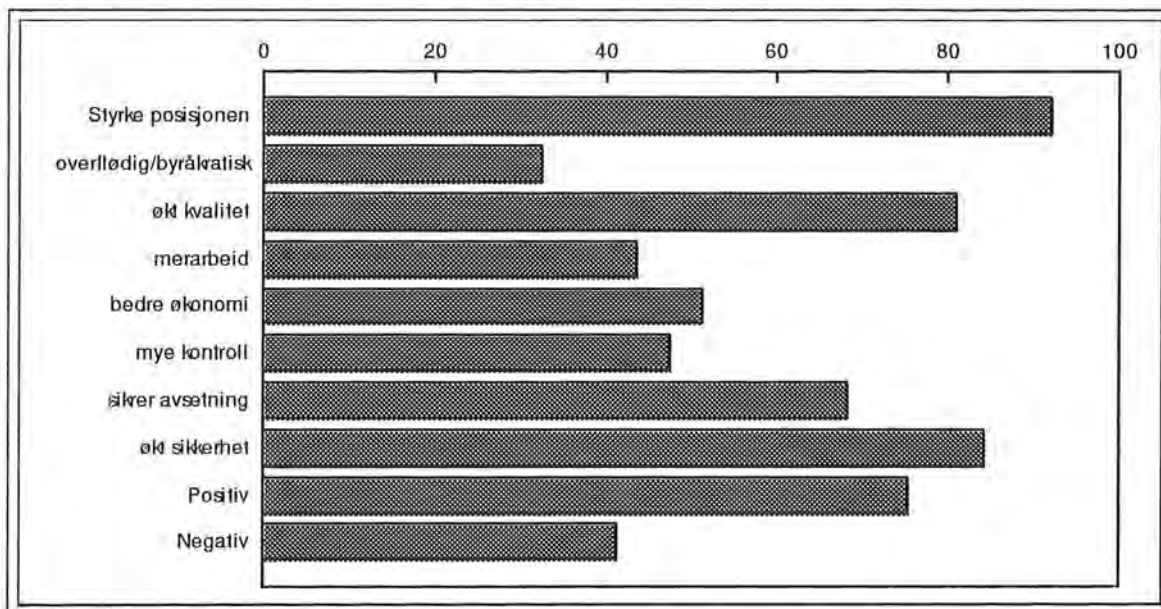
Blant produsentene av egg og fjørfekjøtt er scoren for de positive påstandene noe høyere enn totalens gjennomsnitt, mens den er lavere for de negative påstandene (se figur 8).

Figur 8. Andel av produsentene av frukt og grønnsaker som sier seg enige i påstandene blant dem som har tatt stilling til påstanden

3.1.6 Produsenter av høy og gras og holdning til KSL

Blant produsentene av høy og gras er scoren for både de positive og negative påstandene noe lavere enn totalens gjennomsnitt (se figur 9).

Figur 9. Andel av produsentene av frukt og grønnsaker som sier seg enige i påstandene

3.1.7 Sammenstilling av hovedproduksjoner

I tabell 6 har vi stilt opp enighetsgraden for samtlige produksjoner. Tilsynelatende markerte forskjeller vil ikke være signifikante.

Tabell 6. Produksjoner og %-andel enig i de gitte påstander

PÅSTANDER	Fjørfe	Gras	Korn	Frukt/grønt	Melk	Kjøtt
Styrke posisjonen	100.0	92.2	94.4	92.9	93.5	95.0
overflødig/byråkratisk	30.8	32.5	30.8	41.7	38.0	31.3
økt kvalitet	77.8	81.0	81.2	87.5	80.1	81.5
merarbeid	50.0	43.6	50.5	59.5	61.7	53.4
bedre økonomi	71.4	51.2	57.5	62.2	61.5	65.7
mye kontroll	46.2	47.5	47.8	51.5	60.9	50.5
sikrer avsetning	62.5	68.3	77.5	82.1	81.4	84.4
økt sikkerhet	81.3	84.1	83.5	86.1	84.5	85.3
Positiv	78.6	75.4	78.8	82.2	80.2	82.4
Negativ	42.3	41.2	43.0	50.9	53.5	45.1

3.2 Gårdens areal og holdning til KSL

Vi skal her benytte de samme arealklasser som i kapittel 2.

Undersøkelsen viser at det er liten forskjell med utgangspunkt i bruksstørrelse i forhold til påstanden om at KSL vil bidra til å styrke norske produkter hos forbrukerne. Gruppen med gårdsbruk på mellom 100 og 200 dekar er de som i størst grad ser ut til å si seg enige når det gjelder de påstandene som innebærer en mer negativ holdning til KSL. Tabell 7 illustrerer forholdet mellom areal og holdning til KSL.

Tabell 7. Dekar og holdning til påstander om KSL. %-andel enig i gitte påstander

PÅSTANDER	1-50 da	51-100 da	101-200 da	201-400 da	over 400 da	Totalt
Styrke posisjonen	95.3	94.2	94.1	93.3	92.1	94.2
overflødig/byråkratisk	25.0	33.6	36.3	32.0	36.4	32.7
økt kvalitet	79.2	84.0	80.4	83.8	73.7	81.4
merarbeid	56.6	54.6	58.3	47.5	51.4	55.2
bedre økonomi	61.0	61.6	58.9	75.8	55.9	62.1
mye kontroll	44.8	53.4	60.0	42.1	46.7	52.0
sikrer avsetning	81.3	79.7	82.8	81.0	71.9	80.9
økt sikkerhet	87.4	84.4	81.0	89.5	89.5	84.8
Positiv	80.8	80.8	79.4	84.7	76.6	80.7
Negativ	42.1	47.2	51.5	40.5	44.8	46.6

3.3 Alder og holdning til KSL

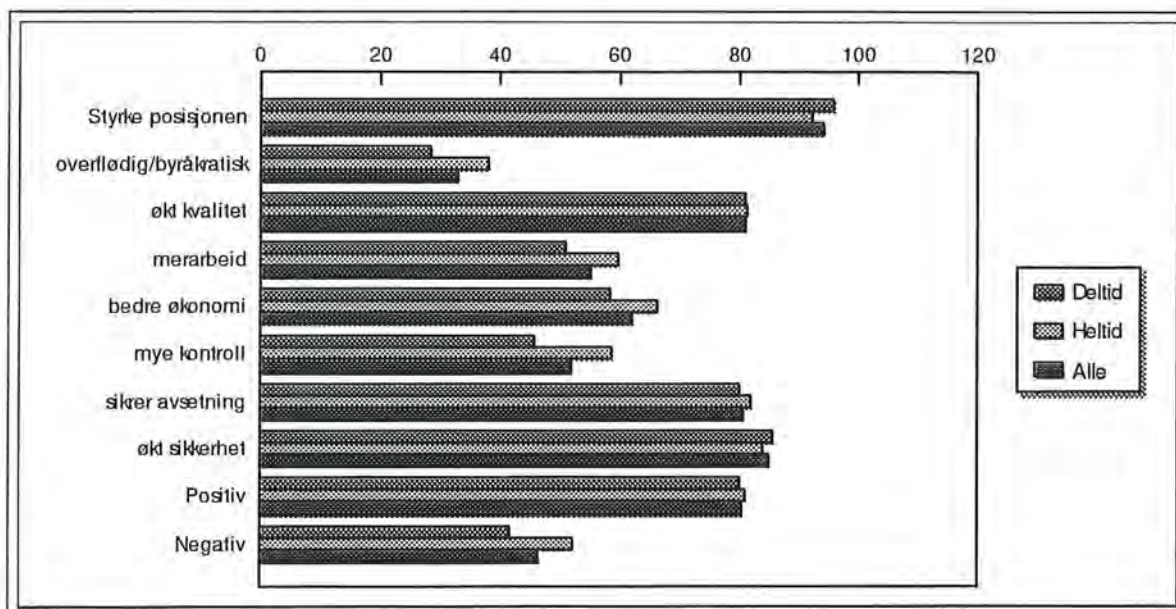
Det er ingen vesentlige forskjeller mellom aldersgrupper når det gjelder å si seg enige i påstanden om at KSL styrker produktene hos forbrukerne. Derimot er det en tendens til at økende alder medfører økende grad av sannsynlighet for å si seg enig i at KSL gir for mye kontroll (se tabell 8).

Tabell 8. Alder og holdning til KSL. %-andel som er enig i gitte påstander

PÅSTANDER	under 36 år	36-45 år	46-55 år	over 55 år
Styrke posisjonen	96.4	94.4	94.5	91.4
overflødig/byråkratisk	28.8	29.1	37.8	34.8
økt kvalitet	81.5	79.0	82.6	82.4
merarbeid	46.1	48.9	63.9	59.7
bedre økonomi	69.6	60.4	54.5	69.2
mye kontroll	38.5	50.0	57.1	58.0
sikrer avsetning	79.1	80.8	79.6	84.0
økt sikkerhet	86.0	85.4	82.2	86.4
Positiv	82.5	80.0	78.7	82.7
Negativ	37.8	42.7	52.9	50.8

3.4 Inntekt utenom bruket og holdning til KSL

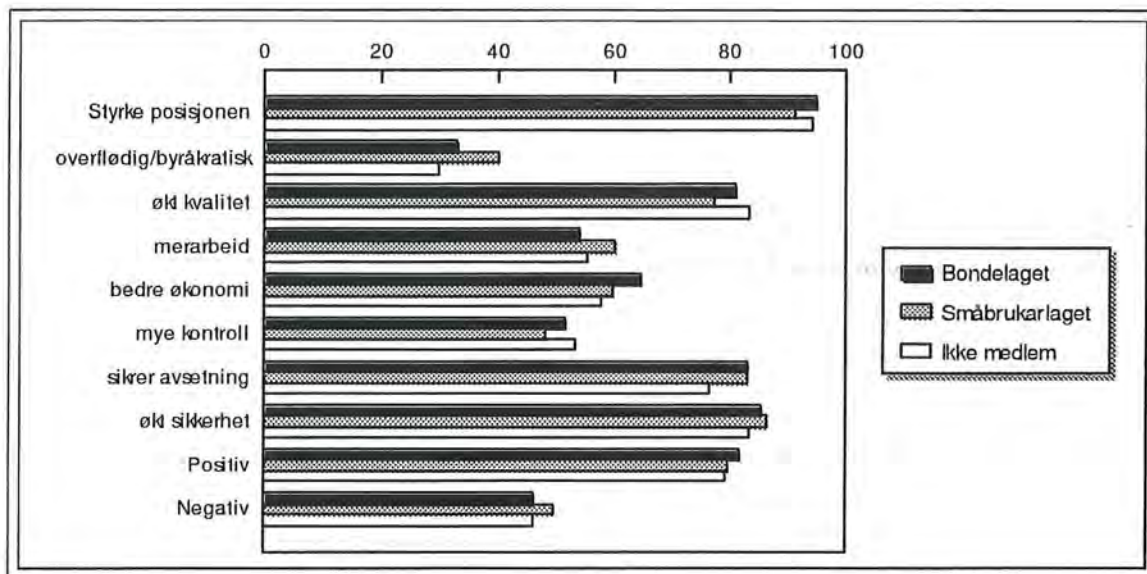
Det er liten forskjell på heltids- og deltidsbønder (målt etter inntekt utenfor bruket eller ikke) når det gjelder støtte til de positive påstandene. Heltidsbøndene ser imidlertid ut til i større grad enn deltidsbøndene si seg enige i de negative påstandene. Figur 10 illustrerer dette forholdet.

Figur 10. Inntekt utenfra bruket og holdning til KSL. %-andel enige i gitte påstander.

3.5 Medlemskap i faglag

Det er ingen vesentlig forskjell på medlemmer i Småbrukarlaget og medlemmer i Bondelaget når det gjelder holdning til KSL. Det er heller ikke vesentlige forskjeller mellom organiserte og ikke-organiserte bønder. Denne situasjonen er oppsummert i figur 11.

Figur 11. Medlemskap i faglag og holdning til KSL

4 Vilje til å dokumentere

Alle de spurte fikk spørsmål knyttet til om de ville "dokumentere" sin produksjon i forhold til opptrukne retningslinjer for dette. Spørsmålet som ble stilt var:

"Det er et mål at innen utgangen av 1998 skal alle gårdsbruk dokumentere sin produksjon i henhold til opptrukne retningslinjer for den enkelte produksjon. Regner du med at du vil dokumentere din produksjon etter slike retningslinjer innen utgangen av 1998?"

64,4 prosent av utvalget svarer "ja, det regner jeg med" på spørsmålet, mens 10,3 prosent svarer "Nei, det regner jeg ikke med". 18 prosent svarer at "det er jeg usikker på", og 7,3 prosent vet ikke eller svarer ikke.

4.1 Hovedproduksjoner og vilje til å dokumentere

Det er blant frukt og grønnsakprodusentene vi tilsynelatende finner den høyeste entusiasme for å dokumentere produksjonen, mens høy og gras produsentene befinner seg i andre enden av skalaen. Melke- og kjøttprodusentene har en nærmest identisk svarfordeling. Tabell 9 gir resultatene for vilje til dokumentasjon fordelt på hovedproduksjoner.

Tabell 9. Hovedproduksjon og vilje til å dokumentere

	Fjerle	Gras	Korn	Frukt/grønt	Melk	Kjøtt
Ja, regner med	72.2	59.6	68.6	76.1	63.3	63.1
Usikker	22.2	17.5	16.6	8.7	19.7	17.8
Nei, regner ikke med		14.0	8.3	6.5	8.9	11.5
Ubesvart	5.6	8.8	6.6	8.7	8.1	7.6
Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

4.2 Areal og vilje til å dokumentere

Det er på gårder i de laveste arealklassene vi finner størst tilbøyelighet til å svare "nei" i forhold til om de regner med at man vil dokumentere produksjonen innen 1998. Andelen som svarer "ja,..." er over gjennomsnittet når arealaert overstiger 101 da. (se tabell 10).

Tabell 10. Areal og vilje til å dokumentere

	AREAL					Total
	1-50 da	51 - 100 da	101 - 200 da	201 - 400 da	Mer enn 400 da	
Ja, det regner jeg	58,5%	60,9%	65,7%	78,0%	73,2%	64,6%
Det er jeg usikker	16,0%	17,4%	20,9%	16,3%	12,2%	17,9%
Nei, det regner	16,0%	14,0%	6,5%	3,3%	4,9%	10,3%
Ubesvart/Vet ikke	9,4%	7,7%	6,9%	2,4%	9,8%	7,2%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

4.3 Alder og vilje til å dokumentere

Det er blant brukere over 55 år vi finner lavest andel som oppgir at de vil "dokumentere" sin produksjon inne utgangen av 1998, og hvor andelen som regner med at de ikke vil det er størst. Forholdet mellom alder og vilje til å dokumentere framgår av tabell 11.

Tabell 11. Alder og vilje til å dokumentere produksjon

	ALDERSGRUPPER				Total
	Under 36 år	36 - 45 år	46 - 55 år	Over 55 år	
Ja, det regner jeg	70,4%	71,7%	67,0%	47,9%	64,4%
Det er jeg usikker	16,4%	15,6%	17,9%	22,3%	18,0%
Nei, det regner	5,3%	8,4%	7,7%	19,0%	10,3%
Ubesvart/Vet ikke	7,9%	4,4%	7,4%	10,7%	7,3%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

4.4 Arbeid utenfor bruket og vilje til å dokumentere

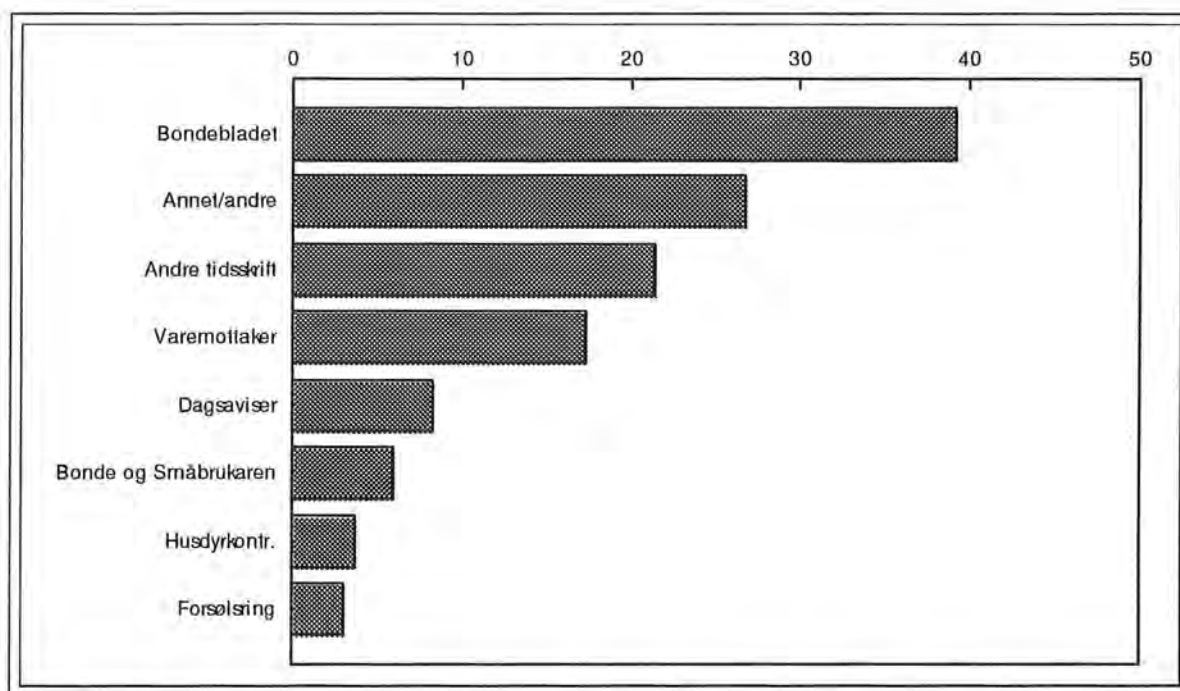
Det kan se ut til at gårdbrukere med inntekt fra arbeid utenfor bruket i noe større grad oppgir at de kommer til å dokumentere produksjonen enn de som ikke har slik inntekt (se tabell 12).

Tabell 12. Inntekt utenfor bruket og vilje til å dokumentere produksjonen

	Har du innteksbringende arbeid utenfor gårdsarbeidet?		Total
	Ja	Nei	
Ja, det regner jeg	68,3%	60,0%	64,4%
Det er jeg usikker	16,5%	19,7%	18,0%
Nei, det regner	8,6%	12,2%	10,3%
Ubesvart/Vet ikke	6,6%	8,1%	7,3%
Total	100,0%	100,0%	100,0%

5 Informasjon og informasjonsbehovet

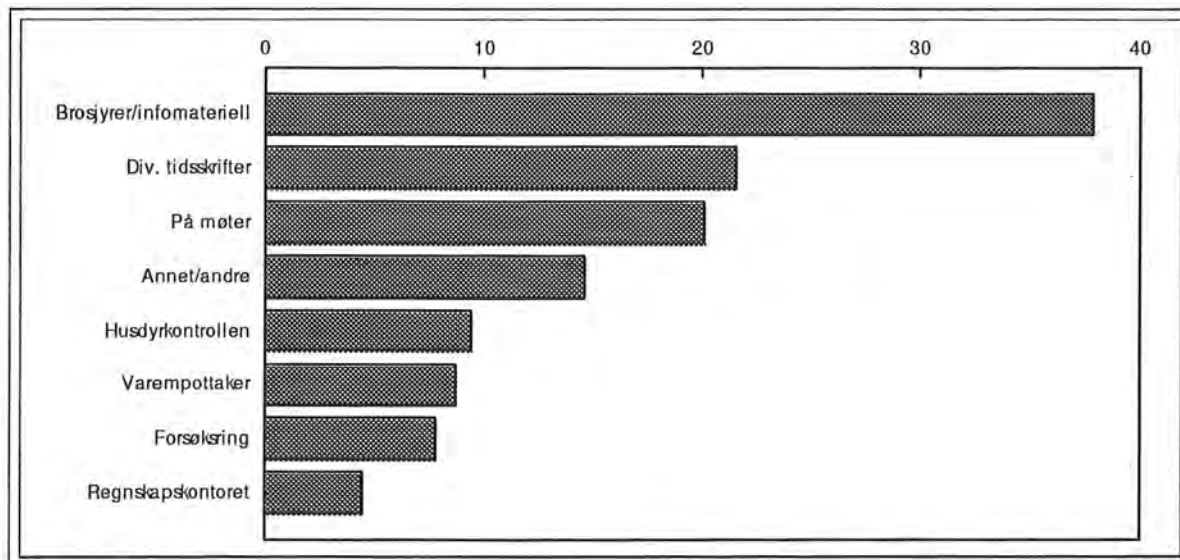
54,1 prosent av bøndene hadde fått kjennskap til/ hørt om KSL. På spørsmål om hvor de hadde hørt om KSL viser det setg at Bondebladet framstår som kilden til informasjon for nærmere 40 prosent. Dette er illustrert i figur 12.

Figur 12. Informasjonskilde for kjennskap til KSL - % andeler

På spørsmål om informasjonsbehovet svarer 58,5 prosent at dette er stort. 18,9 prosent oppgir at det hverken er stort eller lite, mens 16,1 prosent betrakter det som lite.

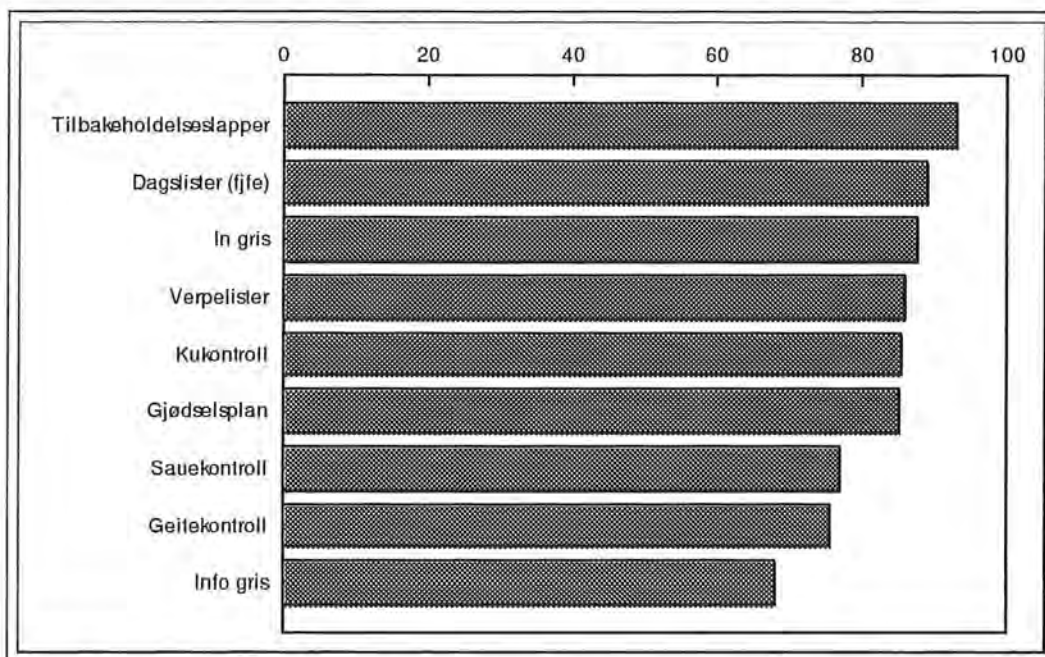
På spørsmål om hvordan de i så tilfelle skal informeres oppgir 37,9 prosent at de ønsker brosjyrer og annet informasjonsmateriell, mens opplysninger gjennom tidsskrifter og på møter blir fremmet av i overkant av 20 prosent for hver kategori. Resultatene er gjengitt i figur 13.

Figur 13. Ønsket informasjonskilde for informasjon om KSL - % andeler

6 Holdning til eksisterende ordninger

Ser vi på erfaringer som er gjort i forhold til eksisterende kvalitetssystemer er andelen som svarer at erfaringene er "hovedsakelig positive" av en slik størrelse at den må karakteriseres som høy. Forskjellene mellom de enkelte systemer er ikke å betrakte som signifikante. Resultatene er illustrert i figur 14.

Figur 14. Andel med hovedsakelig positive erfaringer med oppgitt kvalitetssystem - % andeler

7 Avsluttende kommentar

Denne undersøkelsen har i første rekke vist at kjennskapen til KSL er på over 50 prosent, noe som viser at det nettverket bonden befinner seg i i stor grad har registrert og formildet fenomenet KSL. På den annen side er andelen som mener at informasjonsbehovet er stort på nærmere 60 prosent. Dette betyr at om kjennskapen er akseptabel er muligens kunnskapen i underkant av hva som er ønskelig sett fra bondens synsvinkel.

Holdningen til KSL er i stor grad å betrakte som positive. Dette kan muligens forklares ved at annet dokumentasjons- og kvalitetsarbeid som alt i dag er på plass i norsk landbruk scorer høyt med hensyn til positive erfaringer hos bøndene. Imidlertid er det også indikasjoner på at der finnes elementer - eksempelvis "overflødig byråkrati" som også får sin tilslutning når KSL bringes på bane.

Viljen til å iverksette dokumentasjon av produksjonsprosessen på den enkelte gård innen KSLs tidsfrist er akseptabel. På dette stadium er nærmere 65 prosent som regner med at de vil dokumentere innen utgangen av 1998. Dette er imidlertid et stykke fra målsettingen om 100 prosents oppslutning. På denne bakgrunn sier det seg at en betydelig energi må mobiliseres for å nærme seg dette målet.

L a n d b r u k e t s
U t r e d n i n g s k o n t o r

*- administrativt underlagt
Landbrukssamvirkets Felleskontor -
er et samarbeidsorgan for:*

Norges Bondelag
Norske Melkeprodusenters Landsforbund
Norsk Kjøttvirke
Norske Eggsentraler
AL Gartnerhallen
Norske Felleskjøp
Norske Potetindustrier
Honningcentralen AL
Norsk Rødt Fe
Norsk Svineavlslag
Landteknikk
Gjensidige Forsikring
Fokus Bank
Landkreditt